

Medicijnen

De beschikbaarheid van medicijnen neemt met name in lage-inkomenslanden sterk toe door toepassing van een wereldwijd model van discriminatoire prijzen. In een dergelijk model kunnen prijsverschillen worden bepaald op basis van het bruto nationaal inkomen, gecorrigeerd voor koopkrachtpariteit of op basis van de Human Development Index. Dit concluderen Daems *et al.*, verbonden aan **UNU-MERIT**, die de benodigde bestuurlijke maatregelen hebben onderzocht om een dergelijk mondiaal model in te voeren. Met name overheden zouden moeten erkennen dat prijsdiscriminatie positieve welvaarts-effecten tot stand kan brengen. Openheid over prijzen brengt de mogelijkheid tot prijsdiscriminatie juist in gevaar.

Daems, R., E. Maes en S.V. Ramani (2011) *Global framework for differential pricing of pharmaceuticals. UNU-MERIT Working Paper*, 054.

Stabiliteit

Naast gevolgen van de Europese schulden crisis, is ook de schuldbelasting van huishoudens in combinatie met de onder druk staande huizenmarkt een risico voor de financiële stabiliteit in Nederland. Het huidige fiscale regime, dat aangaan van schuld stimuleert en aflossing ontmoedigt, moet worden aangepast. De huidige hypotheekrenteaftrek dient in eerste instantie te worden vervangen door een fiscale aftrek op basis van een fictief aflossingsschema. Voor bestaande contracten dient er wel een overgangsregime te komen. Verder moeten systeemrelevante banken extra kapitaalbuffers opbouwen. Dit stelt **De Nederlandsche Bank** in haar halfjaarlijks overzicht over de risico's voor het financiële stelsel.

De Nederlandsche Bank (2011) *Overzicht financiële stabiliteit Najaar 2011*. Den Haag: De Nederlandsche Bank.

Training

Training op de werkvloer leidt gemiddeld tot een loonstijging van 2,6 procent. Er bestaan echter grote verschillen tussen de looneffecten van trainingen, en de gekozen statistische methoden zijn van grote invloed op de resultaten. Dit concluderen Haelermans en Borghans, verbonden aan het **ROA**, naar aanleiding van hun meta-analyse van trainingen op de werkvloer. Verder blijkt uit het onderzoek dat de loonstijging per bestede tijdseenheid aan training veel hoger ligt dan die op scholing, gemiddeld dertig tegenover acht procent. Gemiddeld is training op de werkvloer, waarbij werknemers zelf betalen voor de training, rendabel voor werknemers tot 61 jaar. Indien gecorrigeerd wordt voor selectiebias, daalt deze leeftijd tot 55 jaar.

Haelermans, C. en L. Borghans (2011) *Wage effects of on-the-job training. A meta-analysis. ROA Research Memorandum*, 11.

Minimumloon

Een toename van het minimumloon leidt ook in een recessie niet tot een afname van werkgelegenheid aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Hoewel dit effect reeds eerder is aangetoond voor periodes van economische groei, hebben Addison *et al.*, verbonden aan **IZA**, dit nu voor het eerst aangetoond voor periodes van economische krimp. Zij hebben onderzoek gedaan naar de arbeidsmarkteffecten van verhogingen van het minimumloon in de Verenigde Staten in de periode 2005–2010. Uit het onderzoek blijkt verder dat ook een serie van verhogingen van het minimumloon niet leidt tot minder werkgelegenheid.

Addison, J.T., M.L. Blackburn en C.D. Cotti (2011) *Minimum wage increases under straightened circumstances. IZA Discussion Paper Series*, 6036.

Dagbladen

Filistrucchi *et al.*, verbonden aan **Tilec**, hebben de effecten van een vergroting van marktmacht in tweezijdige markten onderzocht. Tweezijdige markten zijn markten waarin een product twee verschillende klanten bedient, zoals bij dagbladen die inkomsten genereren door verkoop van inhoud aan consumenten en reclameruimte aan bedrijven. De onderzoekers simuleren een fusie tussen meerdere Nederlandse dagbladen. De belangrijkste conclusie is dat het effect van grotere marktmacht op consumentenprijzen kleiner is indien rekening wordt gehouden met de tweezijdigheid van de markt. Omdat adverteerders geïnteresseerd zijn in lezersaantallen en deze afnemen bij prijsstijgingen, zullen prijsstijgingen voor consumenten beperkt blijven, ondanks gestegen marktmacht.

Filistrucchi, L., T.J. Klein en T. Michielsen (2011) *Assessing unilateral merger effects in a two-sided market: an application to the Dutch daily newspaper market. Tilec Discussion Paper*, 46.

Voorzorgsmaatregelen

Macro-economische voorspellingen over de groei van consumptie en besparingen kunnen profiteren van microdata over de onzekerheid van individuele huishoudens met betrekking tot hun onzekerheid over toekomstig inkomen. Dit concludeert Pozzi, verbonden aan het **Tinbergen Instituut**. Zijn onderzoek is gebaseerd op gegevens over inkomensschokken voor individuele huishoudens en de groei van de geaggregeerde consumptiegroei in de Verenigde Staten over de periode 1968–1992. De groei van consumptie op macroniveau kan deels verklaard worden door de mate van onzekerheid over toekomstig inkomen op microniveau, omdat in tijden van grote onzekerheid de huidige consumptie wordt uitgesteld. Hierdoor stijgt de toekomstige consumptie ten opzichte van de huidige, waardoor de groeivoet van de consumptie toeneemt.

Pozzi, L. (2011) *The time-varying volatility of earnings and aggregate precautionary savings. Tinbergen Institute Discussion Paper*, 11(144).

Welvaartsstaat

Een hoog niveau van sociale uitkeringen heeft, onder een beleid van vrije immigratie, een sterke aantrekkingskracht op laaggeschoolde immigranten, terwijl hooggeschoolde immigranten hierdoor juist worden afgeschrikt. Een restrictief migratiebeleid waarbij de voorkeur gegeven wordt aan de hooggeschoolde migrant boven de laaggeschoolde, vergroot de aantrekkingskracht op hooggeschoolde immigranten. Dit concluderen Razin en Wahba, verbonden aan het **National Bureau of Economic Research**. Voor hun onderzoek hebben ze gebruikgemaakt van het vrije migratiebeleid binnen de EU plus Noorwegen en Zwitserland enerzijds en het restrictieve beleid in deze regio met betrekking tot migranten van buiten dit gebied anderzijds.

Razin, A. en J. Wahba (2011) *Welfare magnet hypothesis, fiscal burden and immigration skill selectivity*. *NBER Working Paper Series*, 17515.

Industriepolitiek

Overheden doen er goed aan om industriepolitiek te bedrijven in de vorm van goede selectiecriteria voor sectorale ondersteuning door de overheid in combinatie met goede richtlijnen voor de beheersing hiervan. Dit kan een positieve bijdrage leveren aan groei en innovatie. Dit concluderen Aghion *et al.*, verbonden aan het **Centre for Economic Policy Research**. Overheidssteun aan sectoren is in hun theoretisch model effectiever in termen van productiviteitsgroei en stimulering van innovatie als het is gericht op competitieve sectoren als geheel en op het stimuleren van de concurrentie binnen deze sectoren. De onderzoekers bevestigen deze complementariteit van industriepolitiek en concurrentie op basis van empirisch onderzoek naar Chinese bedrijven in de periode 1998–2007.

Aghion, P., M. Dewatripont, L. Du, A. Harrison en P. Legros (2011) *Industrial policy and competition*. *CEPR Discussion Papers*, 8619.

Hypotheek

Zestig procent van de Italianen is niet geïnteresseerd in omkeerhypotheek. Bij deze vorm van hypotheekverstrekking ontvangen ouderen maandelijkse uitkeringen met hun huis als onderpand voor de opgebouwde lening die moet worden afgelost als de eigenaar overlijdt of verhuist. Fornero *et al.*, verbonden aan **Netspar**, gebruiken een geordend probit-model om gegevens uit de *UniCredit's 2007 survey on household savings* te analyseren. Uit de analyse blijkt dat er drie redenen zijn voor de lage interesse: schuldaversie, de wens om in de eigen woning te blijven wonen en de ervaren zekerheid met betrekking tot toekomstig inkomen. Financiële geletterdheid blijkt geen invloed te hebben op de interesse in omkeerhypotheek.

Fornero, E., M.C. Rosse en M.C.U. Brancati (2011) *Explaining why, right or wrong, (Italian) households do not like reverse mortgages*. *Netspar Discussion Papers*, 2011(86).

Renminbi

De Chinese valuta, de renminbi, is sinds 2005 een sleutelfactor in het verklaren van schommelingen op valutamarkten en het monetair beleid in Azië. Deze invloed van de renminbi is sinds de financiële crisis nog sterker geworden. In de praktijk is er dus nu al sprake van een tripolair wereldwijd monetair systeem waarbij de dollar de wereldvaluta is en de euro en de renminbi sterke regionale invloed uitoefenen. Dit concluderen Fratzscher en Mehl namens de **Europese Centrale Bank**. Ook blijkt uit de wisselkoersontwikkeling van de euro in reactie op een wijziging in Chinees wisselkoersbeleid dat de renminbi als wereldvaluta in opkomst is.

Fratzscher, M. en A. Mehl (2011) *China's dominance hypothesis and the emergence of a tri-polar global currency system*. *ECB Working Paper Series*, 1392.

Mobiliteit

De kosten van files en vertragingen op het Nederlandse hoofdwegenet lagen in 2010 tussen de 2,8 en 3,7 miljard euro. Dat is gemiddeld ongeveer acht procent meer dan in 2009. Dit is een van de conclusies die het **Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid** presenteert in zijn rapport over de mobiliteitsontwikkeling in Nederland. Het instituut concludeert verder dat het reistijdverlies door files en verkeersdrukke op het hoofdwegenet tot en met september 2011 met ruim negen procent is gedaald ten opzichte van vorig jaar. Dit komt mede door gerealiseerde weguitbreidingen. Hoewel het wegverkeer in 2012 naar verwachting met twee procent toe zal nemen ten opzichte van 2011, leidt dit volgens de verwachtingen nauwelijks tot extra reistijdverlies.

Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (2011) *Mobiliteitsbalans 2011*. Den Haag: Ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Geldillusie

Met geldillusie wordt de neiging van mensen bedoeld om in nominale in plaats van in reële termen te denken als het om geld gaat, waarmee ze voorbijgaan aan het effect van inflatie. Mees en Franses, verbonden aan het **Tinbergen Instituut**, herhaalden in China een onderzoek dat Sarif *et al.* in 1997 uitvoerden onder Amerikanen. Uit de resultaten van de enquêtes blijkt dat Chinezen over het algemeen minder vatbaar zijn voor geldillusie dan Amerikanen. Indien de Chinese respondenten moesten kiezen tussen verschillende transacties op basis van ervaren geluk of tevredenheid, blijken zij echter net zo vatbaar voor geldillusie als Amerikanen en verkiezen ze de transactie met de hoogste nominale waarde, in plaats van die met de hoogste reële waarde.

Mees, H. en P.H. Franses (2011) *Are Chinese individuals prone to money illusion?* *Tinbergen Institute Discussion Papers*, 11(149).